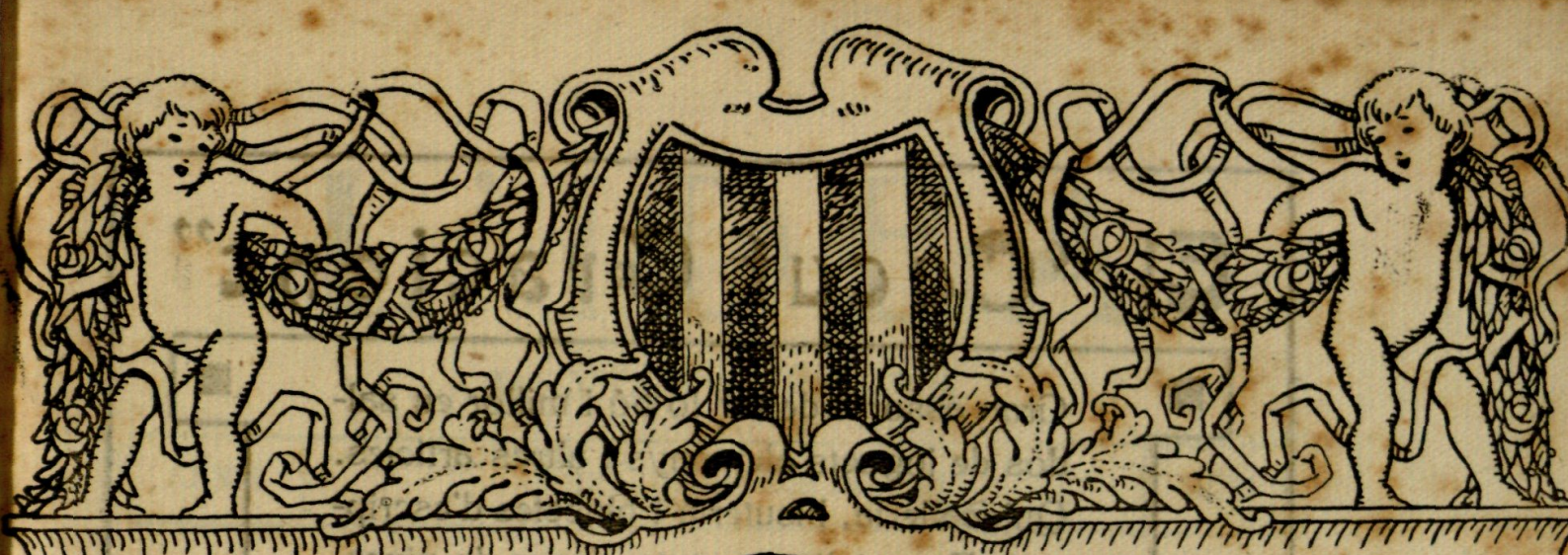

L'IDEA

SUMARI:

Expansió catalana.—*Cant al dolor*, per Josep M.ª Girona.—**ELS NOSTRES CLASSICS**: *Mossèn Jordi de Sant Jordi.*—*Vaixell marxant*, per J. M. Prous i Vila.—*La nostra adolescència*, per Antoni Closas.—*Llibertat*, per Joan Cumellas.—*Acotacions*, per P. Deulofeu Gol.—*Cançó de la noia que veu xampany*, per Josep Font Sans.—*El penitent*, per Domingo Juncadella.—*Darideta* (cançó popular).—*Quadret*, per Antoni Feliu.—*Planyivola*, per Joan Torrella Solias.—*Del carnet ciutadà*, per Marcel.—*Nit i dia*, per Rossend Herrero.—*Idili*, per Josep M.ª Aracil i Company.—*La mort d'en Pompeius Gener.*—**LLETRES ESTRANGERES**: *Francesc, duc de La Rochefoucauld*, per Josep Flo, trad.; *Robert de Montesquiou*, per J. M. Rovira Artigas, trad.—*Teatre*, per A. i B.—**LLIBRES.**—**NÒTUL·LES.**

ANY 1.er
Núm. 4

Redacció i Administració:
EDITORIAL POL·LÍGLOTA
Carrer Petritxol : BARCELONA

1.er Desembre
de 1920

VAL
40 cèntims

UB
Biblioteca de Catalunya
i Hemeroteca General

El "Cucut Gracienc"

Gran assortit de tot lo bó i millor en saldos de joguets alemanys i altres articles. Quincalleria, bisuteria i objectes d'escriptori. Especialitat en tota classe de nines, i unes de tres cares. Tot a meitat de preu.

**CASA CATALANA
EN GUST I EN FORMALITAT**

RECORDEU L'ADREÇA:

Salmerón, núm. 8 : Barcelona-Gràcia

BAR MONTSENY

DE

FÉLIX FERRER MESTRES

VERDI, 55 : ESMARAGDA, 8

GRÀCIA

REPRESENTACIÓ I DIPÒSIT DE

CERVENA PETRY

ANÍS CATALUNYA

XAMPANY FREIXENET

◆ DESPATX DE VINS

◆ — DE —

◆ TOTES CLASSES

◆

◆ PROPIETAT A

◆ SANT SADURNÍ

◆ DE NOYA

■■■■■■■■■■ SERVEI A DOMICILI ■■■■■■■■■■

L'IDEA

REVISTA D'ARTS

ANY I

1.er DE DESEMBRE DE 1920

NÚM. 4

EXPANSIÓ CATALANA

Suara, el parlament del Ministre de Belles Arts, de la França, en esmentar la nodrida participació dels artistes catalans al «Salon d'Automne», de París, s'acordava bellament al glatir joïós dels nostres entusiasmes.

L'expandiment de la cultura catalana, és, avui, quelcom més, que un inici incert, tal volta efímer, és la realització, ja gairebé definitiva, de l'anhel immutable d'un poble, conscient de la pròpia capacitació intel·lectual i qui, coratjosament, segueix la ruta gloriosa envers les lluminoses fites de la plenitud.

Els nostres pensadors, professen a les càtedres estrangeres; les concepcions dels nostres artistes, són arreu acollides i admirades i hom demana l'aconcellament de la tècnica nostrada per a la direcció de potentes empreses internacionals.

Amb les inquietuds del nostre esperit racial, s'acompassen totes les altes idealitats modernes, tornant, després, a la universalitat, fecunda per la saba poixanta del nostre geni.

Per l'esforç continuat del poble de Catalunya, en els obradors i en les escoles, va bastint-se, armoniosament, l'arcada triomfal qui perpetuarà en la memòria dels segles l'epopeia sublim de la nostra raça i dessota la qual rebran consagrança de suprema civilitat les generacions venidores.

La Pàtria vetlla, sol·lícitament i amb el cor oprès per una dolça ençúnia, damunt la tasca, igualment fecunda, de tots nosaltres qui, amb una pregària enfervorida, volem consagrar-li el nostre treball de cada dia.

I, com un exhauriment rialler de les nostres cares esperances, presentim el jorn en que, solemniament, fós també retuda la ofrena a Catalunya, com l'homenatge n'és fet avui a la França, de l'obra que uns esperits subtils, de terres forasteres, haguessin infantada a l'escalf generós de les nostres llars i pel mestratge de les nostres aules.

CANT AL DOLOR

*Dolor amic : Si'm vols fer companyia
no vagis mai per l'afressat camí:
segueix dels viaranys l'asprosa via
i allí, potser, m'hi trobaràs a mí.*

*Car els camins oberts en terra plana
tots plens de pols no s'han obert per mí;
jo aimo els camins que fugen de la plana,
que son tot-hora humits de serení;*

*i que tenen la terra remoguda
pels revolcalls i petxes de perdius,
i que tenen la ruta inconeguda,
que mena cap al naixement dels rius.*

*Vina-hi Dolor : i pujarem joiosos,
cap els cims, auriolats de sol,
i tastarem plegats els gerts flairosos,
que creixen vorejant el corriol.*

*I des d'allí veurem tota la plana
i'ls rius i'ls pobles i'ls conreus i'ls prats;
tot vist des d'una llunyania blana
i amb una visió de claretats*

*qu'allunyarà totes les mesquineses
i serem grans, veient-ho tot petit,
i podrem admirar les petiteses,
amb una mica mica d'infinít.*

*I passaran al nostre entorn les hores,
— potser deixant d'ilusió un esclat. —
I fins la pols dels grans camins, llavors
ens semblarà com un polsim daurat.*

JOSEP M.^a

UAB
GIRONA.
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

ELS NOSTRES CLÀSSICS

MOSSÈN JORDI DE SANT JORDI

És un bon clàssic i un bon aïmador del complert floreixement de la literatura pàtria. És d'aquells temps en que si bé la poesia era ja vesllumada d'ufanor i galania no podia deixar-se d'entre els seus pensaments d'alta concepció de qualques que per volguer ésser massa filosòfics esdevenien impenetrables i sense poguer-los capir la majoria dels llegidors.

Mes s'ha de reconèixer—malgrat els nombrosos enemics que ha tingut aquest poeta—que les seves poesies són plenes de belles intencions sobretot en les que té un sentiment de plany barrejat amb un amor pur, no groller; en aquelles que sentint la soletat de la vida cerca amb daltit plé de temença a aquella dona que sense sentiments interessats o copdiciosos l'estimi amb l'amor que ell creu ha d'ésser l'únic, amb l'amor de cavaller per la seva part, l'amor verdader i únic per part d'ella.

Fou un nom molt honorable en València, si bé no se sap segur si el cognom és Sant o bé Sent. Com cavaller qu'era lluità valerosament en totes les lluites pel seu rei i entre les fragors del combat i la calor dels esdeveniments que s'apropaven composà algunes obres, i en una de les guerres per Alfons V fou empresonat.

Santillana a la mort d'ell digué: «En estos nuestros tiempos floreció Mossèn Jordi de Sant Jordi, caballero prudente, el cual ciertamente compuso asaz hermosas cosas, las cuales él mismo asonaba.»

Els seus enemics, el titllaren sense raó d'imitador servil de Petrarca, sense tenir en compte que encara que amoroses les seves composicions són ben diferents.

Quan estava empresonat escrigué una poesia, en la que's plany del

abandó en que està, de l'oblit com ell diu d'amics, de béns i de senyors, implora a Déu la llibertat, i alaba en el seu martiri al «rei virtuós, mon senyor natural».

En té una d'humorística i fins i tot satírica a una fembra, i per ridiculitzar-la la posa sots l'aspecte alegòric de monedes. Té també les que ell anomena amb els noms de Ara hoiats i Enuig enemics de jovent.

Té altres produccions on hi posa verdaderament i sense gaires artificis ço que sent el seu cor, clarament es veu això en el «Comiat», on amb forma senzilla es plany de la seva imminent i forçada despedida i diu que preferiria la mort.

Una altre ben naturalista és en la que's plany durament de l'amor, tenint com ell anuncia damnat el cor pels desenganys.

En té una altre, que ben curiosa és, en que baix la forma de tres personatges que disputen, deixa entreveure diferents formes d'aimar, ja que la disputa és sobre qui estima més.

En el Setge d'amor, conta que l'amor l'ha setiat i que malgrat la força, l'enginy i el saber, no pot foragitar-se aital pes.

Molt escrigué, més com que sols es feu popular una part de la seva producció, l'altre passant de mans en mans, vulgars i prosaïques gairebé totes, arribaren a corrompre's fent que sigui difícil donar una veritable biografia junt amb sa producció, d'aquest clàssic, que tenia per damunt de tot, i com més sagrat ço que és llegat de nostra niçaga, la cavallerositat.

Ertanislav Ruiz

VAIXELL MARXANT

Vaixell marxant que en l'ampla mar viatges,
serè i altiu en tots els teus viatges
tot plè de gent i del més pur control.
O tu que reses en sortir el sol
per a que et porti a les llunyanes platges!

Ara jo veia plè de gent el port-
que amb l'ull encès mirava ton transport
esperant el moment de la sortida.
Jo he sentit, vaixell, una punyida
ara que veia plè de gent el port.

He pressentit una recança densa
en el moment profund de la partença.
I m'he sentit tot plè d'aquella gent,
volent ésser vaixell en el moment
en que sentia la recança densa.

Vaixell marxant a l'hora de la posta:
deixes la terra tota descomposta
i a la gent l'enyorança i el conhort
de viatjar i dir adeu al port
i del retorn a l'hora de la posta.

I al viatger que marxa dintre tu
li dones la inquietud de l'insegú
i el dolç pressentiment de l'arribada.
Vaixell marxant, mon ànima arborada
de viatger que marxa dintre tu.

Jo he vist també marxar altres vaixells,
Senyor, que han pres mon esperit amb ells,
i també he vist la gent que es condolia
i sempre m'he quedat amb qui es planyia,
en l'hora en que han partit altres vaixells.

I m'he forjat les belles sensacions
de transportar pels amplex horitzonts
mon esperit que en els vaixells viatja,
però he romàs tot sol damunt la platja
només guaitant els amplex horitzonts.

O Senyor de la mar i de la terra!
digueu si so només que una desferra
de la mar, que ha deixada algun vaixell
que no podia transportar amb ell,
o soc tot arrelat dintre la terra?

J. M. PROUS I VILA.

UAB
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

LA NOSTRA ADOLESCÈNCIA

Vindrà l'infantament amb sa dolor
i hauràs la joia de la carn avara.
Ara voldries posseï el nadó
i se't farà llarga espera l'ésser mare.

No tens el rostre tan rosat i blanc,
el pàl·lid llanguiment el desvirtua,
et corra el lleu desig a dins la sang,
ara i adès el goig viscut s'afua.

Però la joia ha devingut amb tu
la il·lusió ignota d'una vida:
que t'has sentit a dintre el fruit madur
amb la fulgor del viure amorosida.

I a mi m'ha pres aquell llunyà record
de quan ens estimavem la mirada;
he vist sencer el meu diumenge d'or,
o joventut d'un temps inoblidada!

I el joï que m'ha ofert l'hora cruel,
perquè no et coneixia tan soferda,
és el record nascut del vell anhel
sotjant damunt ma vida ja deserta.

ANTONI CLOSAS.

LLIBERTAT

Besada pel sol, la Gàlia és fèrtil.
Natura li fou pròdiga. Sos camps
semblen una mar de peixos d'or.
Els arbres dels boscos ajunten llurs
copes per a contar-se el misteri de
la poesia, i els saules ploranés,
vora riu, enyoren la llunyana som-
bra d'Horaci.

Els fills de la Gàlia són rics, car
s'amassen el pa que menjen.

Les dones infanten cada any.

La raça és brava i forta.

Els capvespres, quan l'astre del
dia i el de la nit hi confonen llurs
besades, damunt la terra ungida
de divina gràcia s'ou un espatec
d'aïes, i un Al·leluia de Primavera
triomfal omplena els aires.

Prop d'ella, agegada a ses plan-
tes, Catalhonia, ran de la mar,
somnia, fitant l'esguard a l'horitzó
llunyà.

Cada jorn, milers d'aus fantasio-
ses venen de l'altra part del Pirene
i s'ajiquen a les terres de Catalho-
nia, portant en llur bec una espiga
d'or dels camps de Gàlia.

La Gàlia sospira encadenada.
L'àliga romana n'ha fet presa i una
munió d'aligots li cremen els camps
tant fèrtils. Els arbres són caiguts.
Els rius, sortits de mare, arrastren
els saules i un plany de dolor om-
plena els aires.

Bona part dels braus fills de Gà-
lia han caigut en la lluita; tan sols
els vells hi resten, els que agerman-
nen amb llurs oracions els crits de
l'odi.

Petjades de sang es veuen arreu
i dels prats, en lloc de l'incens del
sacrifici s'enlaira fum d'incendi.
Fins el sol, horroritzat, entre boi-

res amaga son rostre i fa set dies i set nits que plora la Natura.

Muntat en poltre blanc «El món és meu» diu el César. «El sol no més, pot coronar ma testa».

En terres de Catalhonia s'hi han refugiat els que fugiren de l'invasor.

Tots ells són joves. Els homes, crispades les mans, juren venjança. — ¡Guerra a mort a l'usurpador! — barboteijen llurs llavis.

En un moment, les aus xisclen esbojarrades. El sol, trencant les boires, els acarona amorosit. Les ones de la mar besen llurs plantes, i altra volta, un espatec d'ales omplena l'aire.

Es que una dona ha donat a llum un robust infant i, aixecant-lo enlaire, el mostra a sos germans, els quals, de genolls en terra, entonen un himne de llibertat per a saludar *el plançó d'una nova raça.*

JOAN CUMELLAS.

ACOTACIONS

IDEES

Sovintment imaginem nosaltres que un ideal és una concepció utòpica, impracticable, o una fantasia del nostre esperit, i no és tal cosa. Es, senzillament, una idea amplificada, idea o idealitat que haurem ja començat a capir en tenir ús de raó i que si sabem adaptar-nos-la enllaçant-la constantment amb nostres actes serà la plasmació material de ço que moralment duiem pensat.

En nèixer en nostre esperit l'idealitat—devinguda de l'idea—posem tot nostre esforç en assolir-la. En conseguir-ho, debades dir que forjarem llavors un altre idealisme, emperò de no veure realitzada l'idea, fixarem nostra pensa en l'esdevenidor, suprem esperançament.

Remarquem que hi ha tantes menes d'ideals com diversitat de caràcters humans. Cadascú se'l fabrica i el labora a la seva manera. Qui el sent en la poesia, qui en la pintura, qui en el negoci... Si posem, per cas, que hi ha qui en copçar una idealitat aspira a satisfer un neguit espiritual, sabem a bastament que haurem d'establir el tipus d'aquell que sols estima ideal pràctic la realització material de ço que la seva imaginació vé en produir.

Una aspiració a poeta, que hom

pot cobejar, serà la seva idealitat enc que no arribi mai a abastar dit títol. Un senyor Esteva qualsevol, vos assabentarà que'l seu màxim ideal és poguer obtenir una *torre* a Sant Gervasi o Gràcia, gronxarse a un balancí i oïr un gramofòn.

La diferenciació d'ambdós idealismes em suggereix una comparança gràfica, ço és, que hi ha el mateix allunyament moral que allunyament físic entre ésser un hom prim a ésser un hom gros.

Afermem-nos en que un ideal ha d'ésser un horitzó sens límits, una força de voluntat sens fites. S'ha de convertir en aspiració constant de la nostra vida i en guia amorosa en tots els actes nostrats. I aquí és precisament el problema, en sapiguer escullir-se i conquerir una veritable idealitat. De no encertar aquesta idealitat nostra, engrillonarem l'esperit amb un ideal que albirem llunyament, potser irrealitzable, tenint a l'abast un ideal constant en norma i puresa. Seria com l'hom que, freturós, s'enamora dels estels per tal d'arribar a posseir-los i no ha esguardat mai la claror d'uns ulls que estimen ni ha gustat la sabor d'uns llavis que besen...

P. DEULOFEU GOL.

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

CANÇÓ DE LA NOIA QUE VEU XAMPANY

I
Ets la noia petita i xamosa
que has sentit, ja el neguit dels quinze anys,
que has desat a l'armari les nines,
i has après de somriure al mirall.

Ets la dolça poncella de rosa
ufanosa de vida i claror,
raig de llum, que tos ulls irradien
si la joia dringar sents al cor.

És ton llavi, i ton gest, i tos besos
ta excel·lent innocència i albir,
són el còm i el perquè de ta vida
que comença tot just el camí.

I ja sents frisaments i fretures
quan encar no has copsat cap plaer
i somnies desperta i dormida
il·lusions que ha inspirat ton daler.

I no saps a que's deu ton desori
i et sents tota esblaimada d'amor
havent mare a qui dar tes besades
i germans per jugar, (si no et dol).

Pro en ton llit de blancor immaculada
quan la lluna hi furgà l'altra nit
un record cobejaves que a penes
vas poder ofegà amb un sospir.

Ets la noia petita i xamosa
que la vida ha omplenada de goig,
que ha desat a l'armari les nines
per anar a les festes del món...

II

Al compàs de tes nits i tes dies
i amb el ritme dels teus sentiments
sota els rulls de ta suau cabellera
ton esguard va esbrinant amatent.

I ademés de la fina estelada
que omplenava el cel blau de les nits
ja entreveus la grisor barroera
d'egoïsmes de goigs infinits.

I és llavors que sentint-te més dona,
nova vida t'abranda el feu cos
i a despit del rubor que t'embauma
vols somniar t'oferir ton tresor.

I saber has volgut i aprecies
l'ortodoxia del jou de la carn,
i al mirar-te... ton ànima pura
tremolosa t'abaixa l'esguard.

Així anares a festa de noces
i el bracet somrosat vas alçar
tot brindant per amor a la vida
amb un calze curull de xampany.

Liquid d'or que tos llavis cremava
pessigolles et feia en el cor,
paradís enyorat de tos somnis
vas cercar afanyosa en volior.

No pas massa et daleixis cercant-lo,
bella nina de dolços quinze anys,
que com eix liquid d'or que s'esfuma
així el plaer és avar de l'instant.

Quan l'hauràs molt aprop de ta boca
al copsar-lo veuràs com s'esmuny
i tant més si pruija t'encisa
i ets febroso de ta joventut.

És el calze del goig de la vida
un tresor que t'han dat a servir,
que entre mig de les flors i rialles
alces ara oscil·lant en ta mà.

En ell hi ha la teva ànima blanca
i les hores de plaer que vindran
i les penes, dolors i malures
que s'amaguen en l'or del xampany.

També hi ha d'un breçol les cantades
i els ulls aclucats d'un infant
i tal volta eix amor... que tu esperes,
que al costat del teu cor cantarà...

III

És la noia petita i xamosa
que la vida ha omplenada de goig,
que ha desat a l'armari les nines
perquè suara... és ferida d'amor...!

JOSEP FONT SANS.

Estiu 1920.

EL PENITENT

Mireu-lo—aquest—, deia la gent,
que va capbaix i va cercant la pauta
d'un viure bó, i fa la passa cauta
per si trobés algun parany dolent,

aquest és penitent de llunyania
que pidola el perdó dels seus pecats;
era un esclau de tota carn, i un dia
va sentir el verí dels seus esclats.

La tardor del plaer el va sobtar
en l'impur joí de sensuals faunàlies
i ara porta el consol d'unes sandàlies
i un bastó puntarrut per caminar:

Dúu una túnica senzilla de burell,
camina apesarat... potsê en les pregonies
del cor qui bat, recompta les orgies
i els col·lotges estúpids de bordell.

Mireu-lo : en sa cara taciturna
— esparsa tremolosa d'un passat —
hi llúu la tènue flama d'una espurna,
talment com un record de castedat.

¡O Bell germà! Ara es clourà la llum
que il·luminà la vesta de la tarda :
camina dins la nit; si et fa basarda,
jo pregaré per tu, i el dolç perfum

inlassable d'uns mots de coratgia,
— estels en arribar al firmament —
jaquiran les tenebres de la via
i et daran fortitud i nodriment.

Mireu al penitent : encara el flanc
no sembla trontollar de la fatiga,
que arrenca a corre més, com si, enemiga,
sotgés l'oculta mort en algun branc.

L'esguardo ja molt poc; jo soc a casa
i em dol que el caminant no sigui amb mi,
ara mateix l'obir desde la rasa,
com una ombra flonjívola de lli.

Que tinguis bon guiatge, vianant,
no temis a la nit engelebrida,
car ella et pot guiar a una altra vida,
si et tornes pur i humil com un infant.

Demà, si algú em digués la teva història,
jo et sabria salvat pel puniment;
més, potsê encar dubtarien d'eixa glòria,
les ànimes coquines de la gent.

DOMINGO JUNCADILLA.

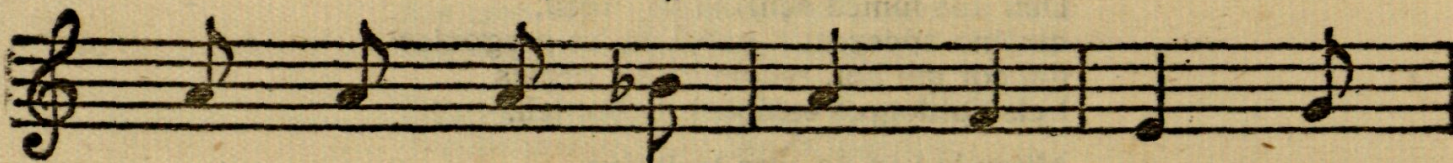
DARIDETA

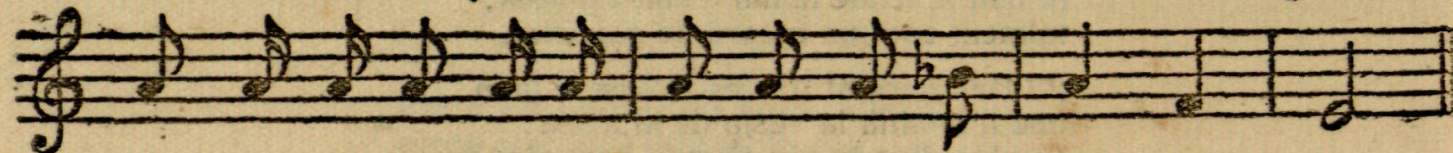
Un di - a jo pas - sa - va per un

ca mi a - vall per un ca-mia-vall da-ri-

-de - la per un ca - mia - vall per

un ca-mia-vall da ri - de - la per un ca - mi a - vall

Un dia jo'n passava
per un riu avall
per un riu avall
Darideta
per un riu avall
per un riu avall
Darideta
per un riu avall.

Encontre una dama,
rentava galant.

Ja n'hi diu: — Vos jove
on teniu'l aimant? —

—Le'n tinc a la guerra,
soldat de cavall.—

—No hi és a la guerra,
que'l teniu davant.—

Fit a fit se'l mira.
—No'l conec per tal.—

Ne plega la roba
se'n torna'l hostal.

Ja'n truca a la porta
un jove galant.

Ne truca la porta
un jove galant.
—Caritat, senyora,
per un passejant.—

—Ves a dalt, ma filla,
dont-li del pa blanc.—

—No's això, senyora,
lo que jo us deman.—

El camí de França
o'l de Portugal.

—Ves, filla, acompanya'l
fora del portal.—

—Quan son fora vila
l'en puja a cavall.

La molt atrevida
se'n posa'l davant.

—Adeu, pare i mare,
també mos germans.

M'haguessiu casada
al complir quinz'anys.

Ara no'm veurieu
amb un passejant.—

Aquesta cançó fou recullida a Barcelona de boca de Na Teresa Valero amb col·laboració del mestre de l'Orfeó català, En Joan Tomàs, i fins avui havia restat inèdita. És de les anomenades amoroses i per la seva tonada és una cançó de camí. Nosaltres, aimadors i seguidors de tot ço que representa art, plau-nos avui oferir-la en la nostra revista. No hi ha dubte que la cançó ens arriba al esperit; que avui els orfeons amb les seves cançons populars, quiscunes mil·lenàries, diuen al poble ço que té de psicològic. Els trovadors de Provença arribaren a fer-se el món seu amb llurs melodies, ço que vol dir la força de la música en l'ànima dels homes.

Qui sap si de sentir la remor del mar i el cant dels ocells l'home volgué imitar-ho i d'aquí nasqué la cançó popular?

i Hemeroteca General

QUADRET

Sol, trist i pensatiu, el bohemí plora. Un misteriós raig de lluna, il·lumina sa maisó solitària.

El bohemí, dirigeix son esguard, vers el món que'l menyspreua perquè és pobre; que l'oblida perquè pensa.

I sa mirada, punyenta de dolor, es perd per l'ampla espai.

Arraulit pel fret i abatut per la tristesa, s'adorm; recoltzant son cap de cabells desordenats, sobre la taula vella, on hi guarda sa obra futura «El cant de la Immortalitat», que els intel·lectuals i doctes, han refusat, perquè no l'han compresa ni entés...

I el bohemí, somnia.

Somnia en un món nou i perfecte, on la vida és eterna i l'Amor immortal. Veu com les deeses del Art, difundeixen per tot, la existèn-

cia del «Més enllà»; germinant arreu la encarnació de l'Ideal i la perfecció de l'esperit.

Encisat per tal visió presentiva, plora d'emoció, tremola de fred.

.

La nit ha mort: l'aurora apunta. Les parpelles cap-vesprals es transformen: les estrelles apar que s'amaquin vergonyoses... i la lluna, confosa pel crepuscle, quietament s'enlaira per les regions siderals.

El primer raig de sol que la terra envolcalla, penetra en la cambra solitària i trista, reflexant passivament el cos inert del bohemí, que ha mort somniant l'existència d'un món nou y perfecte: d'un món que'n realitat, existeix en l'Infinit i on per sempre hi ha fet via l'esperit del bohemí.

ANTONI FELIU.

PLANYÍVOLA

Quan os veig tan entristida
m'apar que sou bellament,
somnia i esllanguida
com una flor bo i morent.

I mireu! Prou és regada
per l'aigua de l'estanyol
i lleugerament colrada
pels encesos raigs del sol.

* * *

Vostre esguard és tot dolcesa
que alegra mon feble cor
i vostra sublim puresa
m'omplena d'un dolç amor.

I vos sempre tan tristòia
— qu'és lo que us deurà mancar?
sou gentil, sou bonicòia,
— podeu res més demanar?...

JOAN TORRELLA SOLIAS.

UAB
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

71
BIBLIOTECA PARTICULAR
ESTANISLAU ROIG GINGI
— BARCELONA —

DEL CARNET CIUTADÀ

CINEMA

Mantes vegades s'ha parlat de les conseqüències sanes o perniciosos del cinema, i dels perills o aventatges que aquèst pugui representar per a l'educació i cultura del nostre poble. Mantes vegades s'han glosat les «posses» dels artistes, i la moral arbitrària de l'argument d'alguna cinta, i malgrat ço, ni se'n ha ressentit en lo més mínim l'afluència de concurrents, ni lo que és pitjor, han estat intervenides per la censura governativa (car si ho ha fet, ha sigut inútil) certes produccions relliscoses, abans de projectar-se en públic.

Nosaltres havem vist—ultra les cintes en les que predomina l'absurde i la força bruta—cintes passionals i degenerades que, propagant i justificant escandalosament l'adulteri, inculquen en els esperits joves una depravació intolerable amb la representació «al natural» d'escenes tabernàries i music-hallesques. Nosaltres havem vist cintes mancades d'altra finalitat que la d'exarcerbar les passions més baixes, i d'altres en les que, per tal d'obtenir la consecució d'un banal caprici, s'empleen amb il·licitud tots els mitjans, i es posen en joc totes les coqueteries i concupiscències. I hem sentit que'ns pujava a la cara l'escalfred de la vergonya al sorprendre la mirada lasciva i co-

bejant d'un jovenet o una donzella—ignoscenta encara, potser—quan les exigències de l'argument obliguen als artistes a representar escenes, tolerables tan sols en la vida privada o davant d'un concurs madur i reflexiu.

És dolorós, molt dolorós haver de parlar aixís, sobretot quan la pantalla hauria d'ésser un vehicle principalíssim conductor de bones ensenyances i sanes costums.

Per això quan veiem aquestes donzelletes tendres i gracioses que, rialleres i encuriosides penetren en els temples de la foscor amb els ulls guspirejants i de braç del promès; quan contemplem les façs satisfetes de moltes mares inconscients, i albirem en llargues corrues tot aquell estol de joves freturosos de trobar-se en la penombra...; quan evoquem la buidor i solitud de la sala de nostre únic teatre, i guaitem que passa temps, que es renoven les advertències, i tot segueix igual com si no hi hagués remei, no voldriem ésser pessimistes—Déu nos en guard—però en el cel de la nostra espiritualitat ens apar albirar-hi un núvol llunyà que va apropant-se, i que de mica en mica va prenent totes les característiques del núvol de la decadència...

MARCEL.

Quan els sembrats
amb ses verdors
canten a festa
i en els serrats
hi han les grogors
de la ginesta,

el sol-morent,
cap a ponent
va fent sa via;
tot ranquejant,
dissimulant
sa melangia;

Obre el matí
i amb son desfici
el sol camina;
torna a vení
el sacrifici;
«La llum declina».

i quan la nit
ha recaigut
i és més resolta,
seguir, seguir,
toçut, toçut,
va fent la volta.

Voltant voltant
per la verdor...
que hi ha al darrera,
girant, girant,
surt la claror
«L'aua riallera».

ROSSEND HERRERO.

IDILI

Les ones del mar — frisosos s'escorren.
Neixen tot cantant — i tot cantant moren.

La platja gentil — s'és endormiscada
oïnt la cançó — la cançó de l'aigua
que com res mandrós — vers el cel s'enlaira
i omplena d'encis — nostres dugues ànimes!...

La lluna somriu — somriu entristida
i son trist esguard — a la terra envia
la terra que dorm — la son de la vida...

Sols naltres vetllem — mentre'l món reposa,
i en la solitud — nostre amor s'esflora...

Les ones del mar — frisosos s'escorren...
Neixen tot cantant — i tot cantant moren!...

JOSEP M.ª ARACIL I COMPANYY.

LA MORT D'EN POMPEIUS GENER

Home de fecondes activitats, esperit ardent i incansable alhora, fou en Pompeius Gener. La seva vida múltiple que el féu trabar en amistances tan honroses com Víctor Hugo, Renan, Littré, Sarah Bernhardt, Verfaïne, etc., àvid sempre de nous coneixements, freturós per conèixer el món i les costums de cada país, han fet que el seu nom es divulgues i devingués internacional. Les seves doctrines filosòfiques, cercant sempre un estat de vida ascendent, han cautivat sempre a tots els aimants de la ciència, i en uns temps havien acoblat tots els esperits jovençans i despreocupats de la seva època.

En Pompeius Gener, era nat a Barcelona el 24 de Juny de 1848, (a la Plaça del Pi, núm. 2), i d'una ascendència catalaníssima; ja que sos avis materns eran marins de guerra en els temps de Berenguer IV, essent sa mare originària de Barbastre (Osca) i filla del català rossellonés N'Anton Babot i la baronesa de Barbastre.

Estudià la carrera de farmàcia arribant fins al Doctorat, i a París obtingué el títol de doctor en ciències naturals. Després passà a Holanda, Suïssa i Alemanya. En 1880 publicà la obra *L'amor et le diable*, sens dubte la seva obra capdal i que més renom ha donat a l'autor.

Junt amb En Bartrina i l'Estasen, donaren algunes conferències a l'Ateneu Barcelonés que originaren moltes protestes. És d'anotar, oi més, la carta oberta, pel seu esperit

de tolerància i d'acatament a tota doctrina, que a l'any 1892 i des de les planes de *L'Avenç*, dirigí al seu condeixeble el doctor Torres i Bages.

Té publicades també *Literatures malsanes*, que fou combatuda pel crític castellà Leopold Alas (*Clarín*). Això donà lloc que en Peius escribís l'opuscle *El caso Clarín*, model de fi humorisme.

En català té publicades unes narracions en la Societat Catalana d'Edicions, que duen per títol: *La dona mediterrànea*. I pel teatre, entre altres, *Agència d'informes comercials*, *Doctor Stumper*, *El patró Pere March*, etc.

Ademés té un sens fi d'obres escampades arreu i publicades en diversos periòdics i revistes, qual llista seria innombrable.

El nom d'en Pompeius Gener ha abarcat totes les ciències i les arts, expandint el seu nom arreu del món, fent-se admirar tant per les seves obres com per les seves anècdotes, que cautivaven l'atenció i a voltes les rialles de tots quants embadalits l'escoltaven.

En Pompeius Gener era una figura tan nostra i tan catalana, que era insubstituïble entre nosaltres. Per això la seva mort tot i pressentir-la ens ha colpit.

Direm, però, i com a més alta honra d'ell, que la seva obra profunda i filosòfica, és d'aquelles que hom pot dir que al morir l'autor torna a renàixer per a fer immortal la seva memòria. I és aquest el millor cinyell de la glòria.

LLETRES ESTRANGERES

FRANCESC, DUC DE LA ROCHEFOUCAULD

Sota l'epígraf: «La nostra virtuositat, és, gairebé sempre, només que la dissimulació dels nostres vicis», aparegué l'any 1675, un recull de «Réflexions ou Sentences et Maximes Morales», la perfecció literària del qual, fa a La Rochefoucauld, el prosista capdal del segle XVII.

Misàntrop i pessimista sistemàtic, impressionat, tal volta, per les baixeses de que fou testimoni en la seva vida política, els principis filosòfics que establí, meresqueren de Mme. de La Fayette, aquest comentari: «Quanta corrupció hom deu tenir a l'esperit i al cor, per a poguer capir tot això»!

En la seva obra, La Rochefoucauld considera els homes en l'estat deplorable de la matèria corrompuda pels apetits mondans, i a tota apariència de virtut, fa precedir la cobejança del profit.

El valor—diu—pervé del desig d'assolir la glòria o el benestar. La clemència, és la política del temor i de la vanitat. L'avorriment de les riqueses, un delit ocult de oposar a la manca de fortuna el menyspreu dels mateixos béns de que hom es veu privat. El refús de les lloances, un ànsia secreta d'ésser lloat doblement. La reconeixença, una esperança de rebre majors benifets. La pietat, un sentiment agreujat dels propis mals, davant els d'altri. L'amistat, un comerç on l'amor propi es proposa, sempre, guanyar quelcom.

Com tots els moralistes que li foren contemporanis, no veu en l'home, més que instints egoistes i en la convivència social, un seguit de falsedats recíproques.

La manca de tot sentiment cristià, rubleix el seu llibre d'una profunda tristesa (com digué Joan Jacob Rousseau). Hom no hi troba cap aconhortança en l'amargor de la caiguda en el pecat.

La prosa de La Rochefoucauld, és concisa i elegant, delicadament incisiva. Fou sempre un intel·lectual, sens deixar-se arreballar per l'imperi de la imaginació.

Oi més, escrigué La Rochefoucauld unes Memòries, d'estil, potser, menys complet que el de les Màximes; emperò, igualment, d'una justesa fàcil i admirable.

Si bé no com historiàire, cal recomanar La Rochefoucauld, per sa claredat de judici sobre els esdeveniments de l'època, tant més meritòria, quan pogueren torbar-la les seves rancúnies i les seves passions.

La Rochefoucauld, amb Mme. de La Fayette, Mme. de Maintenon, Mme. de Sévigné, Saint-Evremond i el Cardenal de Retz, caracteritza, fidelment, la faicó de sentir i de pensar dels estaments enlairats d'aquell temps.

Nat a París (1613) i mort l'any 1680, s'assenyalà, ben tost, pel seu coratge i el seu esperit d'intriga. Adversari irreconciliable de Richelieu i de Mazarino, prengué part activa, encara que en lloc secundari, a les lluites intestines que s'originaren en la minoritat de Lluís XIV. Caigut en desgràcia, en consolidar-se el restabliment del poder cortisà, visqué retret als seus domenys patrimonials fins l'any 1656, rehabilitant-se després, i essent nomenat Governador del Poitou.

Les edicions definitives de les seves obres, foren publicades l'any 1662 (Memòries) i el 1678 (Màximes). D'aquestes, en donem, seguidament, la versió nostrada d'algunes, segons el text de la col·lecció «Grands Écrivains de la France»:

2 — L'amor propi, és la pitjor adulació.

3 — Per més descobertes que hom abasti a fer en el país de l'amor propi, sempre hi romandran terrenys inconeguts.

26 — El sol ni la mort, no es poden esguardar fixament.

49 — Ningú no és jamai, tan feliç ni tan dissortat com s'imagina.

- 67 — La gràcia és per al cos, ço que el bon sentit és a l'esperit.
- 79 — El silenci, és el partit més segur a pendre per aquell qui no es fia d'ell mateix.
- 89 — Tothom es plany de la seva memòria; però, ningú no es plany dels seus jutjaments.
- 110 — Hom no dona res, més lliberalment que els concells.
- 112 — Els defectes de l'esperit, augmenten en envellir, com els del rostre.
- 115 — És tan fàcil enganyar-se un mateix sens haver-ne esment, com és difícil enganyar als altres sens que se'n adonguin.
- 138 — És preferible dir mal d'un mateix, que no pas no parlar-ne.
- 140 — Un home d'esperit, es trobaria sovint ben embarrassat sens la companyia dels ignorants.
- 147 — Poca gent hi ha qui sigui prou sàbia per a preferir el blasme que li fòra útil a la lloança que traeix.
- 158 — L'adulació és una moneda falsa, que té curs només que mercès a la nostra vanitat.
- 196 — Nosaltres oblidem fàcilment les nostres faltes, quan ningú més no les coneix.
- 199 — El desig de semblar hàbil impideix sovint l'esdevenir-ho.
- 212 — Molta gent només jutja els homes que per la llur nomenada o per la llur fortuna.
- 218 — La hipocresia és l'homenatge que el vici ret a la virtut.
- 226 — Massa pressa en acomplir una obligació, és una mena d'ingratitude.
- 243 — Hi ha ben poques cosses impossibles; però la constància en assolir-les ens manca més sovint que no pas els mitjans.
- 250 — La veritable eloqüència, és en dir i només que ço que és precis.
- 294 — Nosaltres amem sempre més aquells qui ens admiren que no pas aquells que devem admirar.
- 342 — L'accent del país on hom és nat, roman aiximateix a l'esperit i al cor com en la parla.
- 487 — Hom té sempre més pàresa a l'esperit que no pas al cos.

JOSEP FLO, TRAD.

ROBERT DE MONTESQUIOU

NASCUT A PARÍS EN 1885

A més d'un poeta fàcil i sincer ha sigut en Robert de Montesquiou un crític admirable i un conferenciant acurat. Debem haver de recordar el cicle de conferències—entre altres—les donades en Amèrica.

L'obra poètica d'En Montesquiou careix emperò de tot caient filosòfic; els seus versos mètricament ben construïts, sembla que sols cerquin amb la gràcia dels mots evocar-nos l'imatge, el símbol de la poesia.

En obres de pensament hem de remarcar «La Petite Mademoiselle», una monografia satírica d'una institutriu, on l'autor ha creat aquest personatge per expressar ses pròpies opinions sobre la mondanitat contemporània.

Té publicats set poemes : «Les Hortensias bleus», «Les chauves-souris», «Le Chef des odeurs suaves», «Le Parcours du rêve au souvenir», «Les Paons», «Les Perles rouges» i «Les Prièvs de tous», una de les seves millors obres segons el nostre entendre.

Concurrents a aquesta obra poètica té publicats altres volums a assaig : «Roseaux pensants», «Autels privilégiés», «Professionelles beautés», «Alteses sérénissimes», «Assemblée de notables», Brelau de dames».

Havem traduït la nostra poesia d'un dels darrers llibres d'En R. de Montesquiou, publicat en uns quaderns que la «Maison du Livre» (Paris 1916) havia dedicat a la gran guerra, i que porta per títol «Nouvelles offrandes blessées» *L'ofrena tumular*, que traduïm és la primera de les XII que conté el llibre i va dedicada a Mr. Louis Barthou :

OFRENA TUMULAR

(DE ROBERT DE MONTESQUIOU)

Els pares afligits, les mares doloroses
formen el greu corteig, recullit i profund;
aimen el retornarse vers les ombres ditzoses
els respòn sols an ells, una veu del pregòn.

Ella diu, eixa veu, qui des l'ànima exclama
que no és desolat si l'honor va amb la mort.
És tenir davant seu, sempre més una flama;
és estrenyê un estel on se sent batre un cor.

Del foc o la fumera s'eleva sossegada
la veu que dirigeix l'exode del desert;
aquella que un nom grava sobre una tomba aimada
i en la terra es perllonga i enllà del cel es perd.

J. M. ROVIRA ARTIGAS, trad.

TEATRE

Mercadet, d'Honorat de Balzac, traducció d'En J. Pous i Pagés. Comèdia en tres actes, abundosa en situacions còmiques difícils, que desperten l'interès del públic el qual premià amb forts aplaudiments la tasca del traductor i artistes interpretadors.

El casament de la nena, d'Alexandre P. Maristany. D'aquesta nova comèdia d'en Maristany no pot dir-se'n sinó, que és un bonic conjunt d'escenes còmiques i dramàtiques excel·lentment lligades, que resulten agradabilíssimes al públic i que revelen la mà mestra del celebrat autor de *La pluja d'or*.

La Companyia del Romea la re-

presentà amb aquell encert i discreció que la caracteritza.

Don Bertràn de Figueiroa, comèdia en un acte d'en Juli Dantas, traducció d'en Ribera i Rovira. És aquesta comèdia d'una simplicitat d'acció i d'una manca de trama, gens del gust del públic actual. A més, l'època en que figura l'acció (1700), no és la més apropiada per a entrar en el públic, el qual prefereix veure retratats a l'escenari els seus costums i la seva època.

La lluita tasca dels artistes interpretadors, fou ben aplaudida.

A. I B.

Barcelona, 12-11-1920.

LLIBRES

«Esteles de Llum»: Poesies
de Carles Magriñà.

I sí que són esteles de llum, aquestes poesies d'en Carles Magriñà. I són com les d'una nit serena i clara, que quiscunes fulminen netes, immòvils, altres pampe-llugantes com un cor petit petit que tremola, altres amb una claror suau i dolça que apenes es veslluma. I de goitar-les, els nostres ulls són meravellats. Així al gustar aquest llibre la nostra sensibilitat és lluminosa.

Allà on en Magriñà ens fa veure una estela que, essent de llum suau, és també tremolejanta i alhora neta (potser és la pubilla de la lluna) és en «Claror de posta» que ens sembla recordar fou distingida per en Bofill i Mates l'any 1916. Aquesta poesia enclou tot ço que pot desitjar el més exigent: Lèxic, forma, pensament, sublimitat.

Veiem que l'autor és optimista en tot ço que canta. Perquè fins quan ens parla de l'amor que ell ha pidolat i li ha sortit fallit, arriba a sentir horror d'haver entrat en un catau on s'hi troba estret, i vol seguir vida enllà, torbada la seva pau, peregrina d'amor la seva ànima, però ens dona la sensació que cerca una altra amor, potser aquella Rosa que té el mateix nom que la flor per ell glosada bellament.

Tot en aquest llibre és fresc i bó.

Ço que més ens ha plagut són «L'oda

dels sentits», «L'oració de l'olivera», ungi-da amb bàlsam sacrossant tal volta dins lo pregón d'un temple romà, «Ègloga idil·lica» i «La muller de Lot» que peca de massa verbositat.

Quan la literatura catalana reb tan bell present d'un poeta, deu somriure i els ulls li deuen brillar de joia, de veure's un altre vestit de perles i brillants i d'estels.

«Esplais de l'ànima»

de Salvador Borrut i Soler

Si totes les generacions haguessin plasmat les idees de la mateixa fàisó i adés la fretura de renovellament no fos una cosa innata en les mateixes entranyes dels pobles, havem de creure que ja no hi hauria ni poesia, ni art, ni tantsols aimariem la vida. D'aquí que moltes voltes ens punyeis veure una innovació befada, cruelment, sols per ésser innovació. Si els nostres poetes d'avui ens parlessin com els del segle passat, i les obres d'aquests les trobéssim com les antigues, perquè llegir més de tres o quatre poetes? Per ço nosaltres creiem en aquesta espiritualitat dels nostres poetes actuals, que han creat una nova poesia catalana, i ens sentim obligats a estudiar-los i a fer que tots hi esmercin la subtilitat de l'esperit, perquè quan, temps a venir, una nova revelació es produeixi en la literatura nostrada, el moment que vivim resti eternal com una paràbola de Jesús en l'història del cristianisme.

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

I això és, precisament, ço que trobem a mancar en el llibre d'en Borrut i Soler. Ja coneixem moltes d'aquestes poesies per haver-les vist en Jocs Florals o bé trobades en qualques revistes més o menys literàries. En elles hi campeja un patriotisme sà, digne de tot elogi, però, no havem pogut trobar-ne una sola que per la forma o l'originalitat, fos de mà mestre. Quiscuns sonets com «Tarragona», estan força bé, quasi podriem dir perfectes, però hi manca quelcom que no són paraules, una mica de modernitat i més encara, que la sinceritat que segurament hi ha més, ens entri més dintre l'ànima.

Nosaltres voldriem, al llegir un volum de poesies que sabem hi ha l'obra d'uns pocs anys d'un autor, trobar-hi en unes composicions manca d'experiència i pot-ser fins el defecte de la facilitat mal compresa i pitjor corretgida, emperò, trobar-hi també en molts treballs aquella puixança que demostra un autor que es forma, que ja deixa vesllumar en ell quelcom propi (que no ha après dels altres) que naix del seu dintre amb la força del geni creador. I això és, també, ço que enyorem en aquest llibre de «Esplais de l'ànima».

En la primera estrofa de «La cançó de les espases», ens sembla que aquella poesia serà una epopeia

D'espases enlairades
cent mil se n'han juntat...

emperò, totseguit vé la desilusió; segueix feble i poc emocionant la veu del poeta, i, tal com forçosament té de succeir, no ens meravella les oïdes ni ens enjoia el cor.

Nosaltres creiem que «Elogi de les muralles» és, potser, lo mellor d'aquest llibre, quan menys és una mica original i fineix amb una bella imatge que val per tota la poesia:

Oh muralles mig negroses
qu'heu detingut el pas meu,
sou com llànties misterioses
eternament freturoses
que cremen davant de Déu.

«Camí de meravelles»
de Pere Salom i Morera.
Pròleg d'en Gabriel Alomar.

Per en Pere Salom i Morera el camí de la vida és camí de meravelles. Està obligat a viatjar molt per Espanya, tal volta per guanyar-se el pa de cada dia, i arreu troba una mica de poesia, una meravella per cantar. I creieu-nos que ho fa bé. A Toledo, a Galícia, a Valladolid, a Mallorca, sempre hi ha copçat una impressió, o una aroma, o una gota de cristall de la pluja, i ho ha guardat al fons de la seva ànima de poeta i ¡mireu-vos quin bell present ens en ha fet! Nosaltres creiem que

qui més digne fora de gustar-lo és aquella convalescenta que, amb el porticó de la finestra mig obert, esguarda com cauen les fulles poc a poc sobre la tarda autumnal-Orfe de la llum de la joia, pressent la tristesesa del món. I obra el llibre amb un deix de melinconia, calmosament, i, en llegir-lo, sent la primícia d'una gaubança alliberadora de tota senectut d'esperit. I aquella tarda de Maig a Toledo li apareix, com al poeta, «Tarda bella, tarda clara...» I aquella noia que fa camí duent tot el Maig en la faç i en el vestit, li apar que és ella, tota plena de vida, de força, d'il·lusions. Vetaquí el miracle d'aquesta obra d'en Salom i Morera. Hauriem de guardar-la dintre una capsa de seda, curosament, i, en sentir-nos colpits per qualche contratemps en la vida, llavors cercar en aquest llibre ço que la convalescenta: hi trobaria bellesa, plenitud, serenitat una mica amb la faç encarnada. I per finir, voldriem dir a en Salom i Morera, que fassi un poema «Les pregaries d'Honi», «Sacrifici» i «Els tríptics», poesies esparces d'aquest volum, ens diuen que el poeta sabria fer-lo un poema; la força de la seva imaginació i el sentiment del seu cor, l'abonen. I, per ço mateix, creiem que podria crear quelcom que restés en la nostre literatura com el Partenon damunt l'història de l'arquitectura grega.

Segon llibre de poesies
de Angel Guimerà.

Quinze anys havem esperat aquest volum del nostre eximi poeta nacional, ço és, des que publicà el primer recull de poesies, tan bellament prologat per en Josep Ixart. I avui, en tenir-lo a les mans, l'emoció ens ha clos els parpres, dolçament, i havem vist el poeta-vell de barba blanca en mig d'estrelles del cel rutilants (la nostra intel·lectualitat catalana moderna) que amb un grangesto gloriós de lluminositat inefable, feia bocins les cadenes que oprimeixen nostra idolatrada Catalunya. I és que servàvem la sensació d'aquelles paraules que ens digué en els Jocs Florals d'enguany; i és que l'ànima d'en Manelic i en Raymon ens ha semblat la seva ànima que feta una paraula viva ens ha encomanat força i braó i coratge.

Vetaquí perquè abans d'obrir el llibre del poeta, l'havem besat com una llesca de pa beneit.

I l'havem llegit després amb delectança. I en Guimerà ens ha aparegut de la mateixa faisó que en «Lo cap d'en Josep Moragas» i «L'any mil». Aquest segon volum de les seves poesies deixen encara més ferma la seva grapa de poeta, però no de poeta antic, vuit-centista, ans bé de poeta que representa tota una època moderna. Fixeu-vos sinó, amb la fina ironia de «L'escombra» que treu lo vell perquè no ho vol ningú i dia vindrà que treuran a

ella. Fixeu-vos també quina visió més sublim quan la lluna i el sol torcen de via per a deixar passar, damunt les aigües l'ombra a l'infinit i el pal major núvols amunt, la nau de Shakespeare. Goiteu quina filosofia en «La gran bondat» i «La vida», sentiment en «A una morta» i «Deslliurament»; naturalitat en «Lo Japet i la Japeta», forsa descriptiva en «La morra» i «Les fulles seques» on hi ha aquella fulla d'un arbre que ha viscut, que honoraria el mateix Shakespeare.

Però, on en Guimerà se'ns presenta únic en la literatura nostrada, és en la poesia heroica. En «La mort d'en Joan II d'Aragó» hi ha la mateixa força imperant i mascle que en «Poblet» i en els versos de les seves famoses obres de dramaturg. Sols en Carner en sap tal volta el secret com ho demostra en «Rondalla de sang».

I és aquesta, precisament, la personalitat d'en Guimerà; sap, amb un vers, donar-nos l'impressió d'una època; amb una paraula encomenar al nostre cor tot l'horror d'una tragèdia; en un crit hi enclou una ànima. I ningú com ell, en la totalitat d'una composició, per a enmirallar-hi la seva ànima de tità, crudel pel traïdor, tràgica pel vençut, emocionada per la mare, subtil per l'infant, i, per sobre de tot, humana per Déu, que pot-ser cap poeta en tota l'història de la literatura mundial, l'ha sentit tant aquesta figura excelsa del Déu encarnat, que aquell «Jesús de Nazareth» és humà en totes les escenes, que aquell Nathaniel (que no és Jesús), ens dona la sensació de l'infinita claror del front de Déu i

la punyida de les llàgrimes de Jesús en el mont de les Oliveres; que «La gran bondat» inclosa en aquest segon volum de poesies, ens diu la sed de Déu de que tots ens aimem en tot moment de la vida. Vetaquí en Guimerà apòstol, en Guimerà que té la figura de Déu arrelada cor endintre, humana, amb odi com quan pegava als marxants del temple, amb dolor com quan el crucificaven, amb amor com quan acarona els infants.

Siga doncs, ben-vingut aquest llibre d'en Guimerà entre nosaltres, i servim la seva obra, que és el mateix Déu que ens l'ha oposada a les nostres mans

I, aprofitant aquest moment, és precis dir: Davant la testa venerable d'aquest nostre poeta, acotem el cap, que no hi hagi problema de vells ni joves, ni ortografia, ni sintaxis; havem dit que ell sol representa tota una època, és una figura única en la nostra literatura, i creiem també que no és veritat ço que ell ens diu:

L'espasa del Rei en Jaume
no té pom: i rés hi fa,
que no's veu per aixecar-la
ni tan sols un català.

car, n'hi ha un que pot enlairar-la aquesta espasa del guerrer invencible, amb el cap alt i la creu a l'altra mà, aquest és ell mateix, el nostre Guimerà, i estem segurs que sota un poble necessita que ell ho fassi per seguir-lo allà on vulga fins a trobar la nostra llibertat.

M. S. A.

NÒTUL·LES

És de notar l'alta espiritualitat de l'exvila de Gràcia en organitzar la setmana Pro monument Guimerà. Hom veia lluir les banderetes amb el retrat del poeta; es representaren «La reina jova», Terra baixa», «Mestre Olaguer». Els orfeons Gracienc, Montserrat, Núria i Pompei, agermanats, i sots el domini dels mestres Balcells, Perez-Moya, Lozano i Català, tremiren de joia al juntar llurs veus potentes. S'estrenaren sardanes. I és aixís com Gràcia diu a tot Catalunya com deu honorar el seu poeta.

=

Cal esmentar els «Nous goigs en lloança de N. D. de Gresolet», curosament impresos per la casa Altés, de nostra ciutat.

=

Condolem-nos d'haver perdut aquest darrer mes, dos homes que sapigueren

tot-temps enaltir nostra pàtria. Fra Francesc Barbens, gran psicòleg i humanista, i Alexandre de Riquer, poeta i dibuixant.

=

Fou un èxit la sessió que en memòria del profund poeta En Joaquim Folguera celebraren els Amics de la poesia el dia 21 de Novembre. En Ventura Gassol glosà la personalitat d'En Folguera i la deixebila de l'Escola Catalana d'art dramàtic, Josepa Tapias llegí emocionanta quiscunes poesies d'aquell subtilíssim autor.

=

Plau-nos fer avinent als nostres lectors que el proper número de L'IDEA serà extraordinari.

Aquest número ha sigut prèviament passat per la censura governativa.

Imp. Social: Santa Madrona, 21. Vilanova i Geltrú

OLIS I GRASSES

PURES

PER
AUTOMÓVILS
CAMIONS
TRANVIES
MAQUINÀRIA
EN GENERAL
TRENS
VAIXELLS
CARRUATGES
DE LUXE, ETC.

Productes especials per a la conservació
i bon funcionament de les corretges.

ANGUERA I C.^A

APARTAT DE CORREUS 191

BARCELONA

TELEGRAMES :

VALLESPÍR, 18, PRAL., 2.^a

TELÉFON 249 H.

◆ ◆ ◆

FÀBRIQUES :

VIENA, 82 - 84 - 86

ROMANINS, 33 - 35

HOSPITALET DEL LLOBREGAT

Gorres
de totes menes

Calçat
de totes les marques

Sombreros
de feltre i Boines, gran fantasia

EL SPORT

Vda. Gallofré

4, CONDE DEL ASALTO, 4
(tocant a la Rambla)

47, CERA, 47.
(prop del carrer d'Amàlia)

Sempre últimes novetats
Preus reduits